

TVARUMAS – SISTEMOS ĮKAITAS?

Donatas Kuras

Tvarumo ir komunikacijos ekspertas

2025-10-20

Kuras ir partneriai

TVARUMAS & KOMUNIKACIJA

www.tvarumas.eu

APIE MANE

Donatas Kuras su tvarumo tema dirba nuo 2008 metų – prisidėjo rengiant vienas pirmųjų socialinės atskaitomybės ataskaitų Lietuvoje pagal GRI metodiką, taip pat konsultavo įvairias įmones dėl įvairių tvarumo / CSR iniciatyvų. Pastaruoju metu jis tvarumo srityje daugiausiai dirba su įvairių sektorių įmonėmis ir organizacijomis – nuo vertės grandinės bei poveikių, rizikų ir galimybių (dvejopo reikšmingumo) analizės, tvarumo strategijos parengimo ir tvarumą didinančių priemonių parinkimo iki tvarumo ataskaitų rengimo ir tvarumo komunikacijos.

Donatas taip pat prisideda prie įvairių tvarumo srities nacionalinių iniciatyvų, yra Lietuvos atsakingo verslo asociacijos (LAVA) valdybos narys (nuo 2025 m. rugsėjo), prie Žaliųjų finansų instituto veikiančio Tvariųjų finansų forumo CSRD įgyvendinimo ir pritaikymo praktikoje darbo grupės pirmininkas (nuo 2024 m. birželio), studijos pramonės dekarbonizacijos tema bendraautorius (2024 m.), LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Nacionalinio tvarumo ir atsakingumo indekso metodikos atnaujinimo (2023 m.) koordinatorius bei ekspertas. Jis savo patirtimi aktyviai dalijasi įvairiuose tvarumui skirtuose renginiuose bei komentaruose žiniasklaidai, taip pat su studentais.

Be to, Donatas yra sukaupęs kelių dešimčių metų patirtį komunikacijos srityje (teikdamas platų paslaugų spektrą įvairioms viešojo, privataus ir NVO sektoriaus organizacijoms). 2019-2024 m. Donatas buvo Lietuvos komunikacijos asociacijos (LTKA) Tarybos narys bei pusę šio laiko – Tarybos pirmininkas.

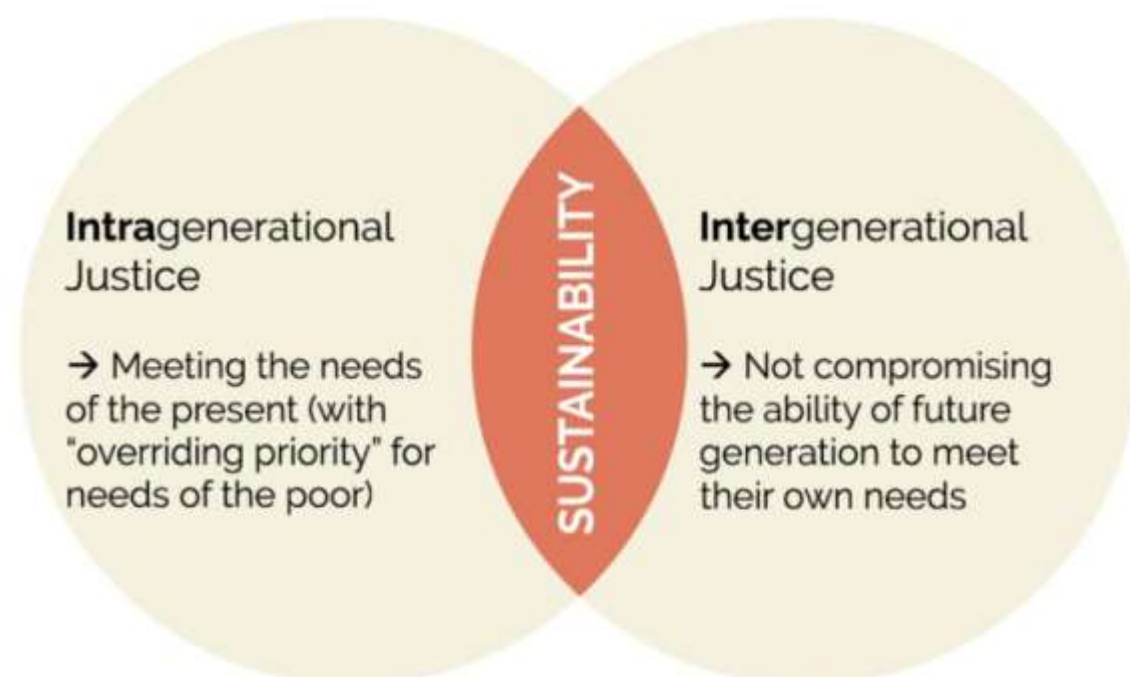
Donatas yra VU TSPMI absolventas (politikos mokslų studijos), taip pat baigė Verslo vystymo ir tvarumo modulį ISM Executive School (2023 m. rugsėjis – 2024 m. sausis), žinių apie tvarumą sėmėsi ir Harvard Business School, Babson College bei Center for Sustainability and Excellence (Chartered Management Institute sertifikuota programa) rengtuose nuotoliniuose kursuose.

APSIBRĖŽKIME SĄVOKAS

Tvari organizacija: tai organizacija, kuri identifikuoja, vertina bei valdo savo aplinkosauginius, socialinius ir ekonominius poveikius bei rizikas, taiko gerosios valdysenos praktikas, raportuoja ir nefinansinius rodiklius.

Ji siekia:

- Mažinti neigiamus poveikius ir didinti teigiamus;
- Kurti vertę visoms suinteresuotosioms šalims;
- Būti konkurencinga ilgalaikėje perspektyvoje, orientuotis į ilgalaikę vertę. © **Donatas Kuras**

EKONOMINĖ VERTĖ

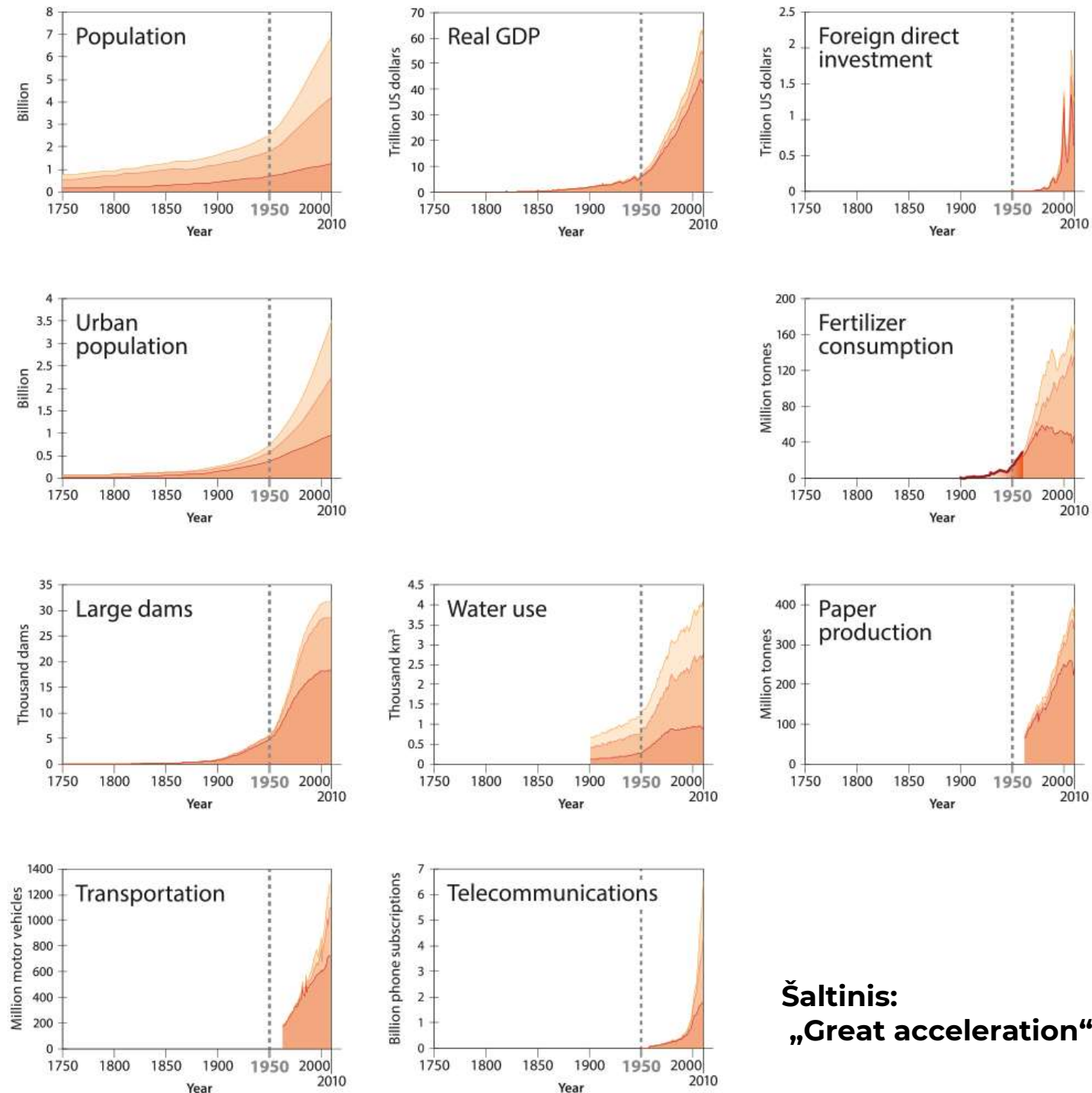
VERTĖ DABAR AR ATEITYJE?

SISTEMA: AUGIMO MATRICA

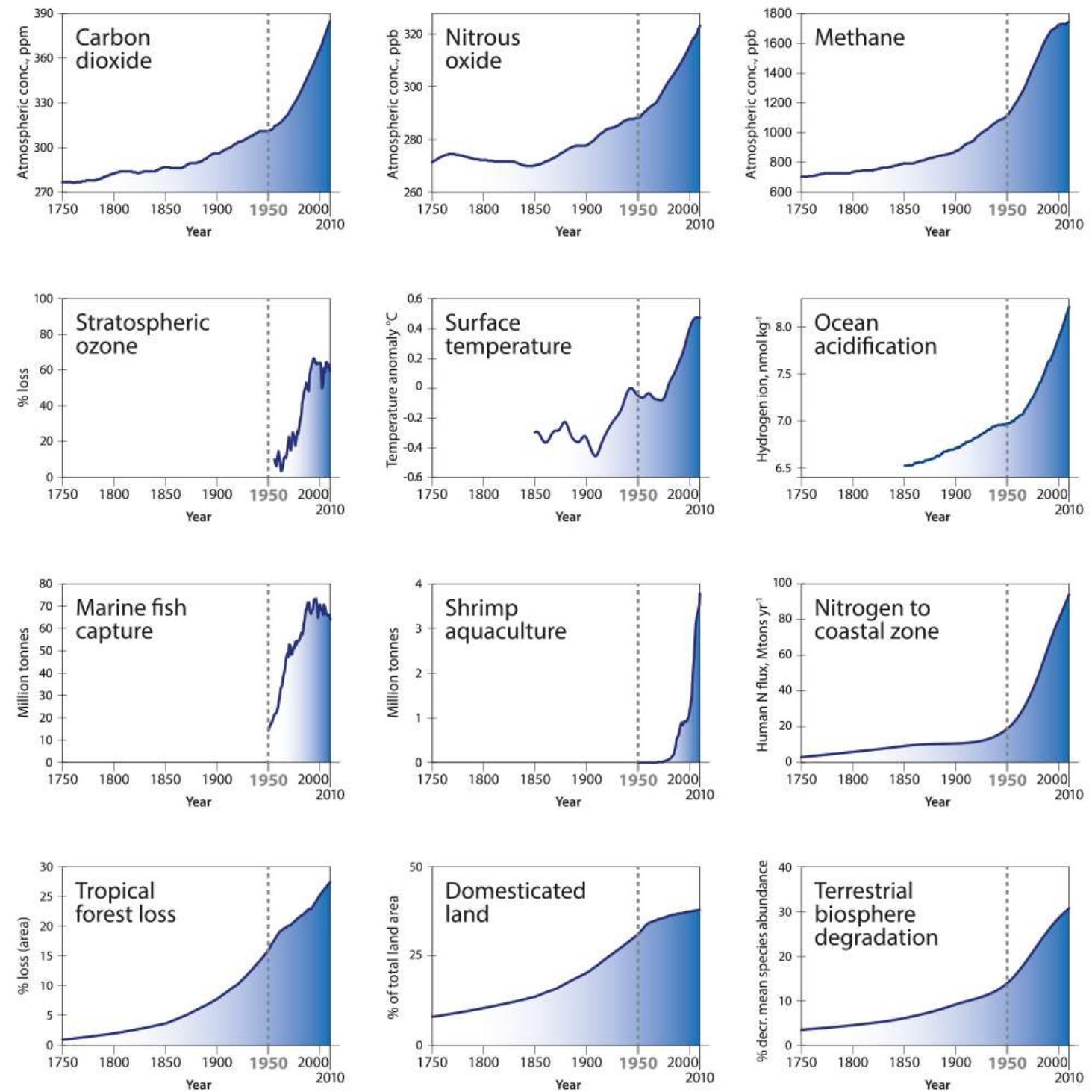
Socio-economic trends

OECD BRICS Others

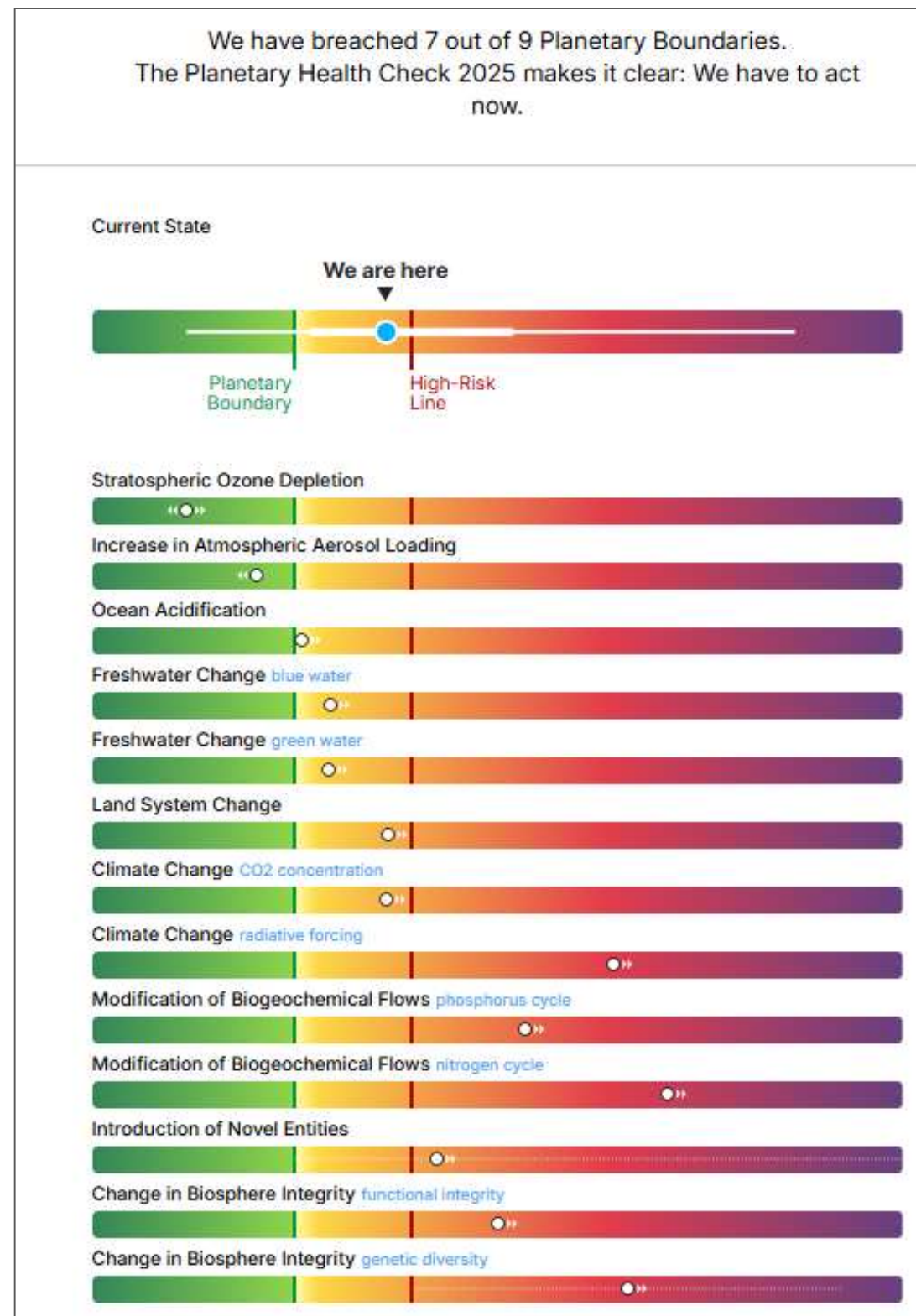

Šaltinis:
„Great acceleration“ 2015

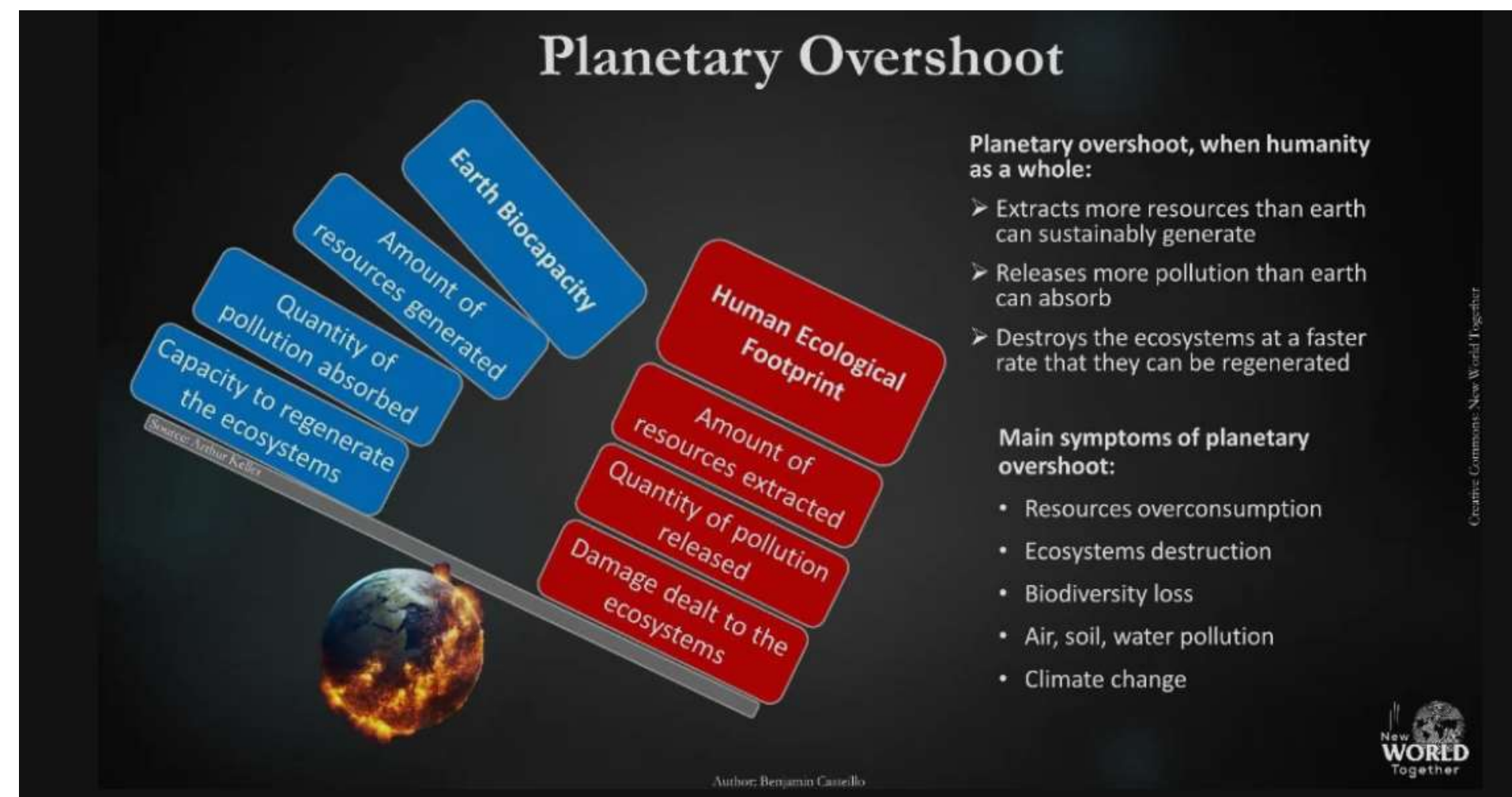
Earth system trends

SISTEMA: APLINKOS SITUACIJA

Šaltinis: <https://www.planetaryhealthcheck.org/>

Šaltinis: <https://newworldtogether.com/>

SISTEMA: APLINKOS SITUACIJA

Global Risks Report 2025

Global risks ranked by severity

Please estimate the likely impact (severity) of the following risks over a 2-year and 10-year period.

Short term (2 years)

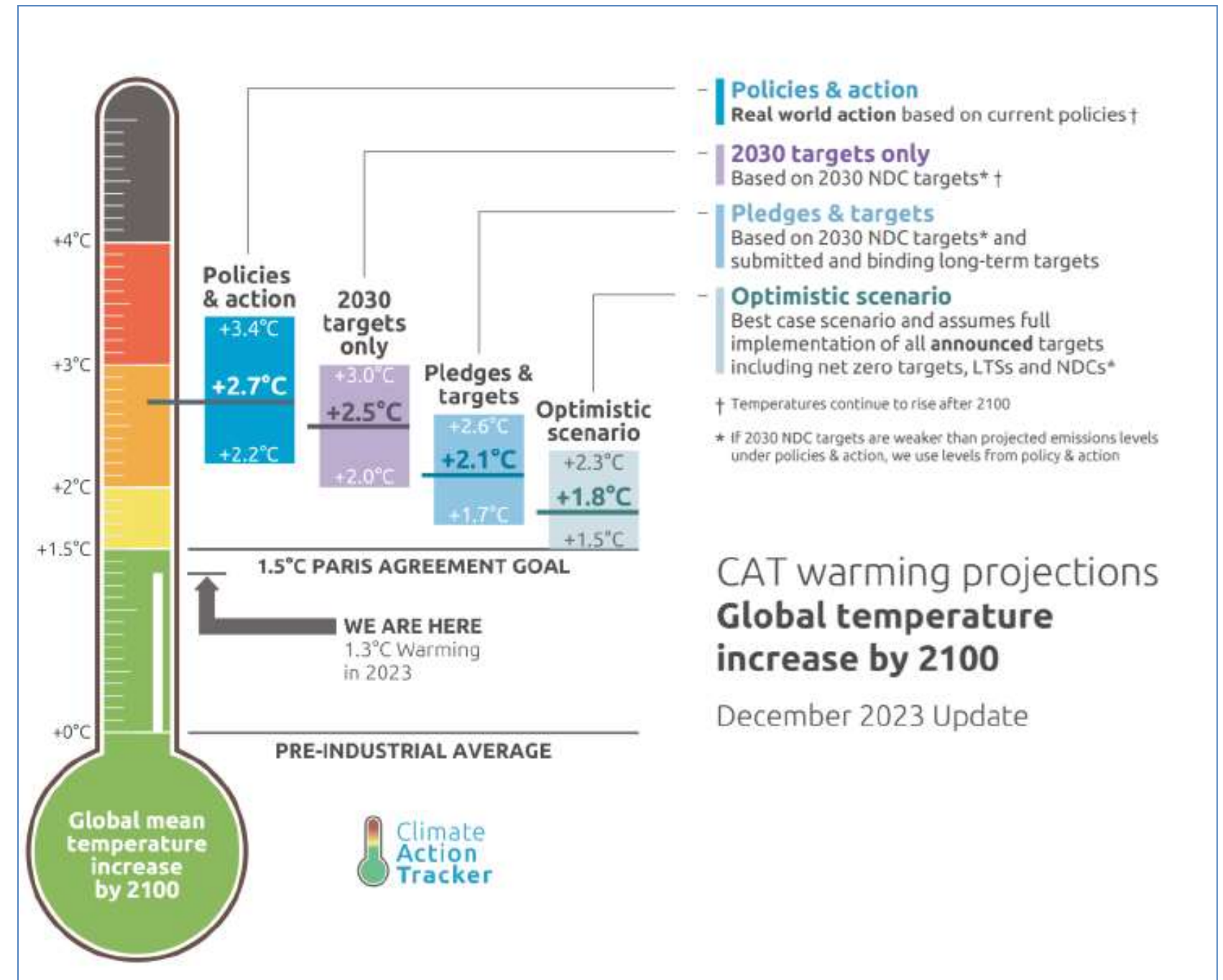

Long term (10 years)

Risk categories: Economic (blue), Environmental (green), Geopolitical (orange), Societal (red), Technological (purple)

Source: World Economic Forum, Global Risks Perception Survey 2024-2025

SISTEMOS SVARBA IR RYŠIAI

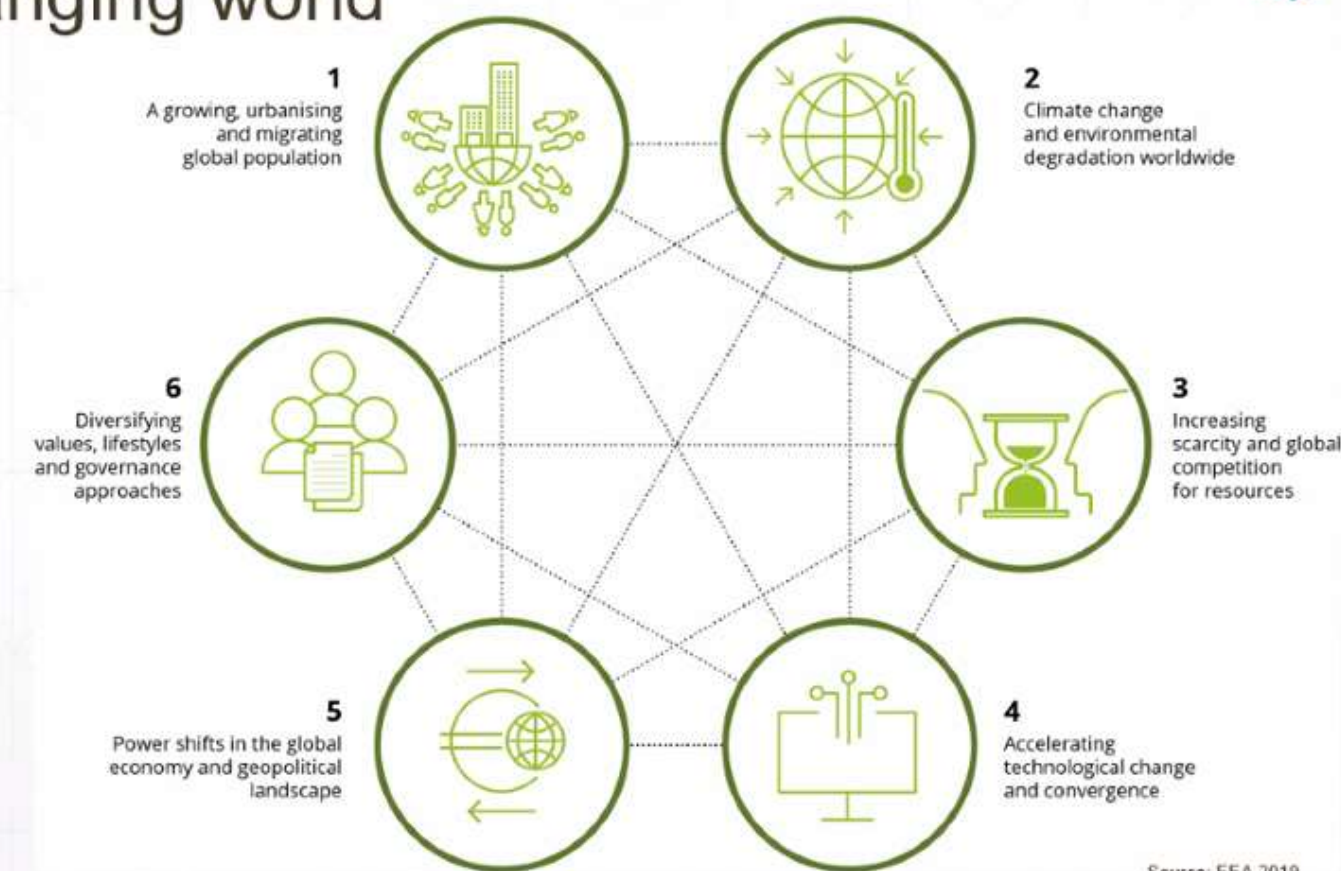
Common denominator between interrelated factors of unsustainability

Šaltinis: Benjamin Casteillo / New World Together

A rapidly changing world

Global Megatrends

“We scientists don’t know how to do that”

“I used to think the top environmental problems were biodiversity loss, ecosystem collapse and climate change.

I thought that with 30 years of good science we could address those problems.

But I was wrong. The top environmental problems are selfishness, greed and apathy...

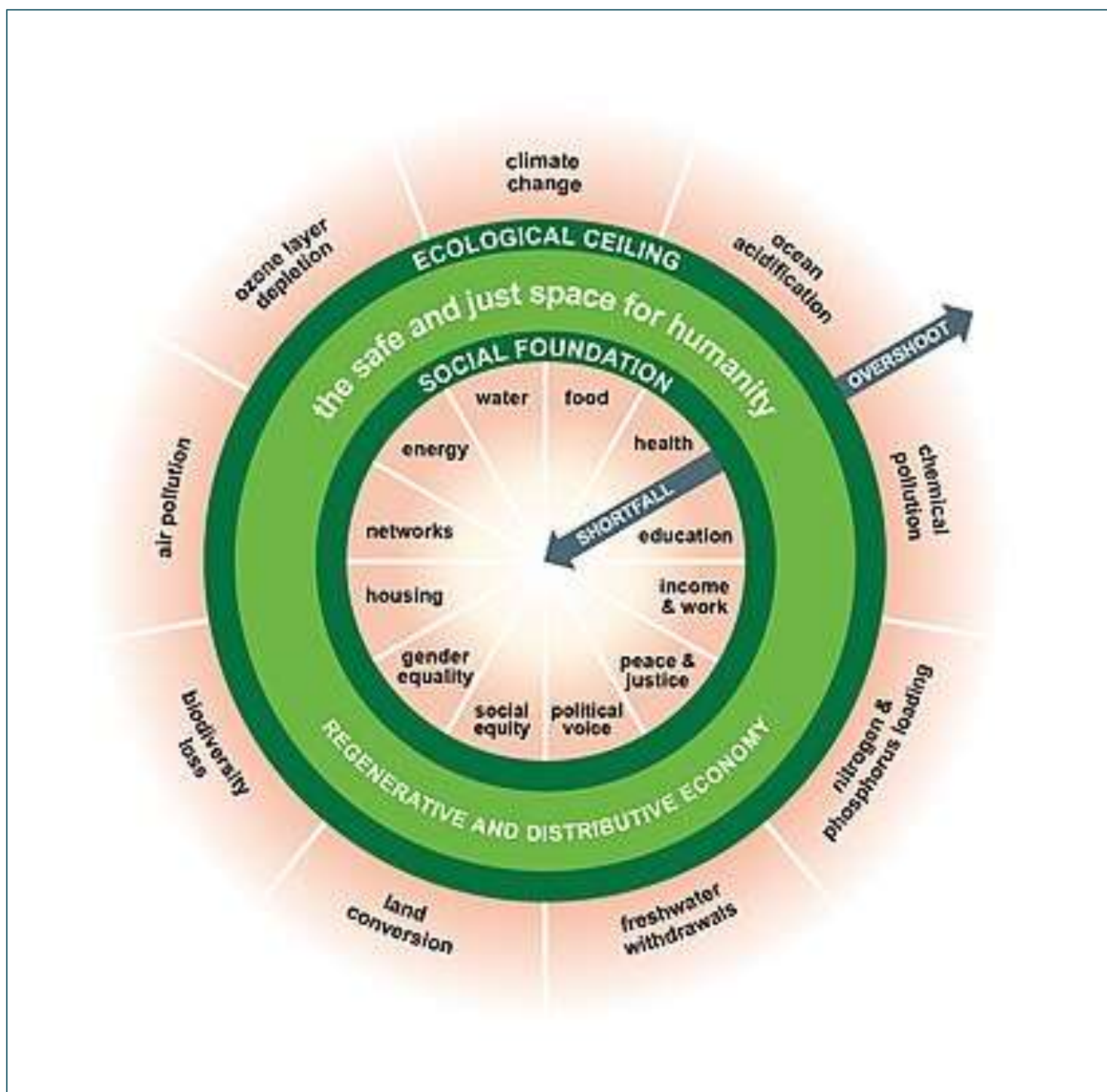
...and to deal with those we need a spiritual and cultural transformation

- and we scientists don't know how to do that.”

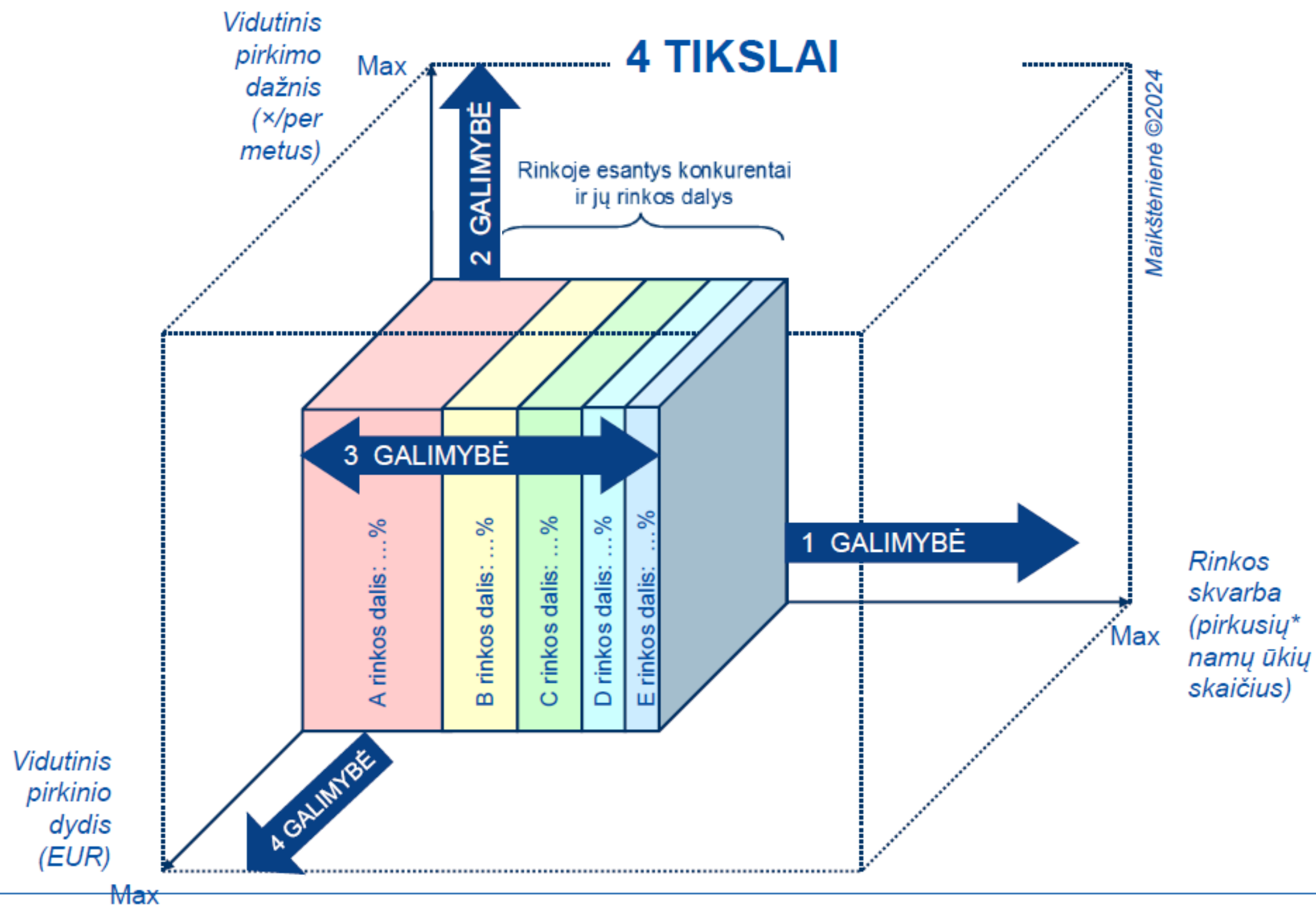
Gus Speth

VERTĖS KŪRIMO BŪDAI

VERTĖS KŪRIMAS: VERSLO MODELIAI

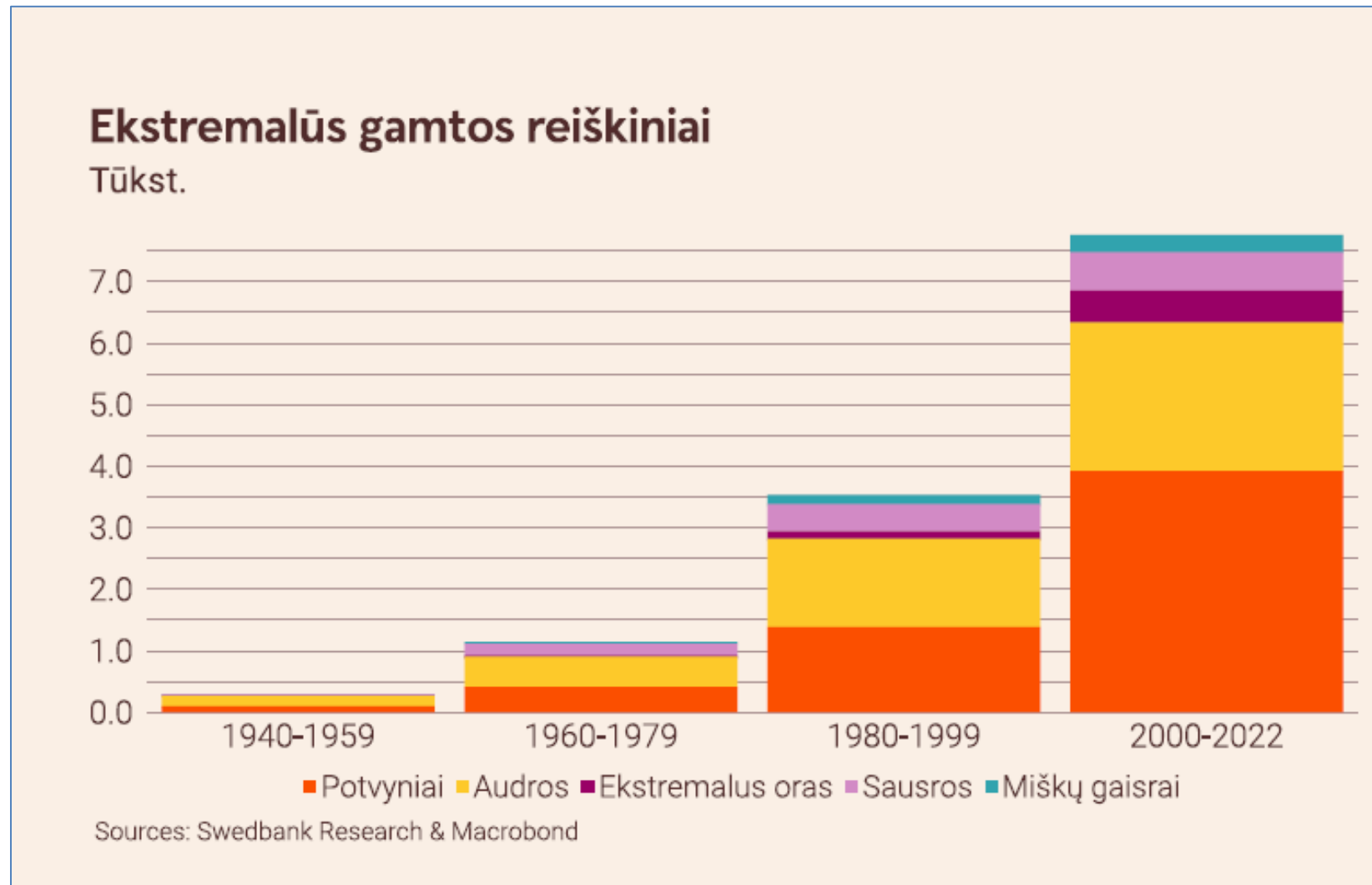
Kiek suderinami su tvarumu šie keturi tradiciniai augimo keliai?

Ir ar tikrai turime augti?

Kintantis vertės suvokimas tvarumo ir reguliavimo kontekste.

KLIMATO KAITA – SPAUDIMAS ĮMONĖMS

Grafikų šaltinis: Gretos Ileikytės, Swedbank vyr. ekonomistės, pranešimas tvarumo konferencijoje 2024-09-13

Per pastaruosius 20 metų ekstremalių gamtos reiškinių kiekis išaugo dvigubai.

„Swedbank“ duomenimis 1980-2017 m. ekstremalūs reiškiniai Lietuvos pridarė nuostolių už daugiau nei milijardą eurų, o 1980-2023 m. – net 2,3 mlrd. eurų. Skaičiuojama, kad artimiausiu metu žala kasmet sieks bent 200 mln. eurų.

2021 m. Europos Centrinio Banko atlikta analizė parodė, jog nesiimant jokių veiksmų dėl klimato kaitos ir toliau sparčiai didinant šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas vidutinė įmonė Europoje iki 2050-ųjų praras apie 40 proc. pelno.

Jei nebus įgyvendinta efektyvių klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos priemonių, klimato kaita iki 2100 m. gali sumažinti pasaulinį BVP daugiau kaip 20%.

VERSLO TRANSFORMACIJOS POREIKIS

„PwC“ 2023-2024 m. sandūroje apklausė beveik 4700 įmonių vadovų visame pasaulyje: 45% mano, jog jų įmonės per ateinančius 10 m. turės keisti verslo modelį ir atsižvelgti į tvarumo praktikas. Trečdalis numatė, kad jau per ateinančius trejus metus dėl klimato rizikos turės pakeisti vertės kūrimo būdą. Per pastaruosius penkerius metus dėl su klimatu susijusių iššūkių verslo modelius jau keitė mažiau nei ketvirtadalis.

Keturi iš dešimties vadovų teigė, kad sutiktų su mažesne grąža už klimatui palankias investicijas.

Šiame tyrime dalyvavo 400 įmonių Baltijos šalyse vadovai, iš jų 82 – Lietuvoje. Beveik pusė apklaustų (45% lietuvių, 40% latvių ir 49% estų) mano, kad yra būtina veiklos modelio transformacija, nes veiklą tęsiant dabartine kryptimi jų įmonės liktų gyvybingos mažiau nei 10 metų.

© Donatas Kuras

Jei įmonių apyvartą lygintume su šalimi... Pusę iš 130 didžiausių pasaulio ekonomikų sudarytų įmonės

2.000 įtakingiausių pasaulio bendrovių pajamos bendrai siekia apie 48 trilijonus USD, o tai sudaro **46% pasaulio BVP**.

Nors **tiesiogiai jose** dirba tik 99 mln. žmonių, jų **tiekimo grandinėje**, skaičiuojama, dirba apie 1 mlrd. žmonių.

> 4 x Lietuva

> 1,3 x Norvegija

~ Graikija

SAMSUNG

> 3 x Lietuva

~ Ukraina

~ Portugalija

Šaltinis:
<https://www.worldbenchmarkingalliance.org/>

© Donatas Kuras

tvarumas.eu

GLOBALUS KONTEKSTAS: 2025

Jungtinių Tarptautinis Teisingumo Teismas 2025 m. liepą vienbalsiai paskelbė, kad šalys privalo spręsti klimato kaitos keliamą „skubią ir egzistencinę grėsmę“, įgyvendinti tarptautinių sutarčių tikslus bei reguliuoti privačių veikėjų – pavyzdžiui, iškastinio kuro įmonių – veiklą. Tai gali lemti augantį bylų skaičių ateityje ir skatinti atitinkamus teisinės aplinkos pokyčius.

Shein Fined €1 Million for Greenwashing in Italy

Mark Segal

August 5, 2025

The Italian Competition Authority (AGCM) announced that it has fined global fashion online retailer Shein's website operator Infinite Styles Services Co €1 million (USD\$1.15 million) for greenwashing, after finding that the company used misleading environmental messages or claims in the promotion of its clothing products.

© Donatas Kuras

PRODUKTO TVARUMAS IR SISTEMA

PASIRINKIMŲ IR DILEMŲ PAVYZDŽIAI

tvarumas.eu

Kiek galime augti tuo pačiu būdu ir
ką reiškia augti?

Kas yra / turėtų būti vertė?
Vertė vs prasmė?

Ką darysime su pasiūlos (daiktų,
turinio etc.) pertekliumi ir triukšmu?

Ar atsakingas tik vartotojas?
Kas formuoja įpročius?

Savireguliacija ar reguliacija?

Ar tvaresnis turi būti
brangesnis?

REALŪS

vs.

IMITUOJAMI POKYČIAI

FORMA

vs.

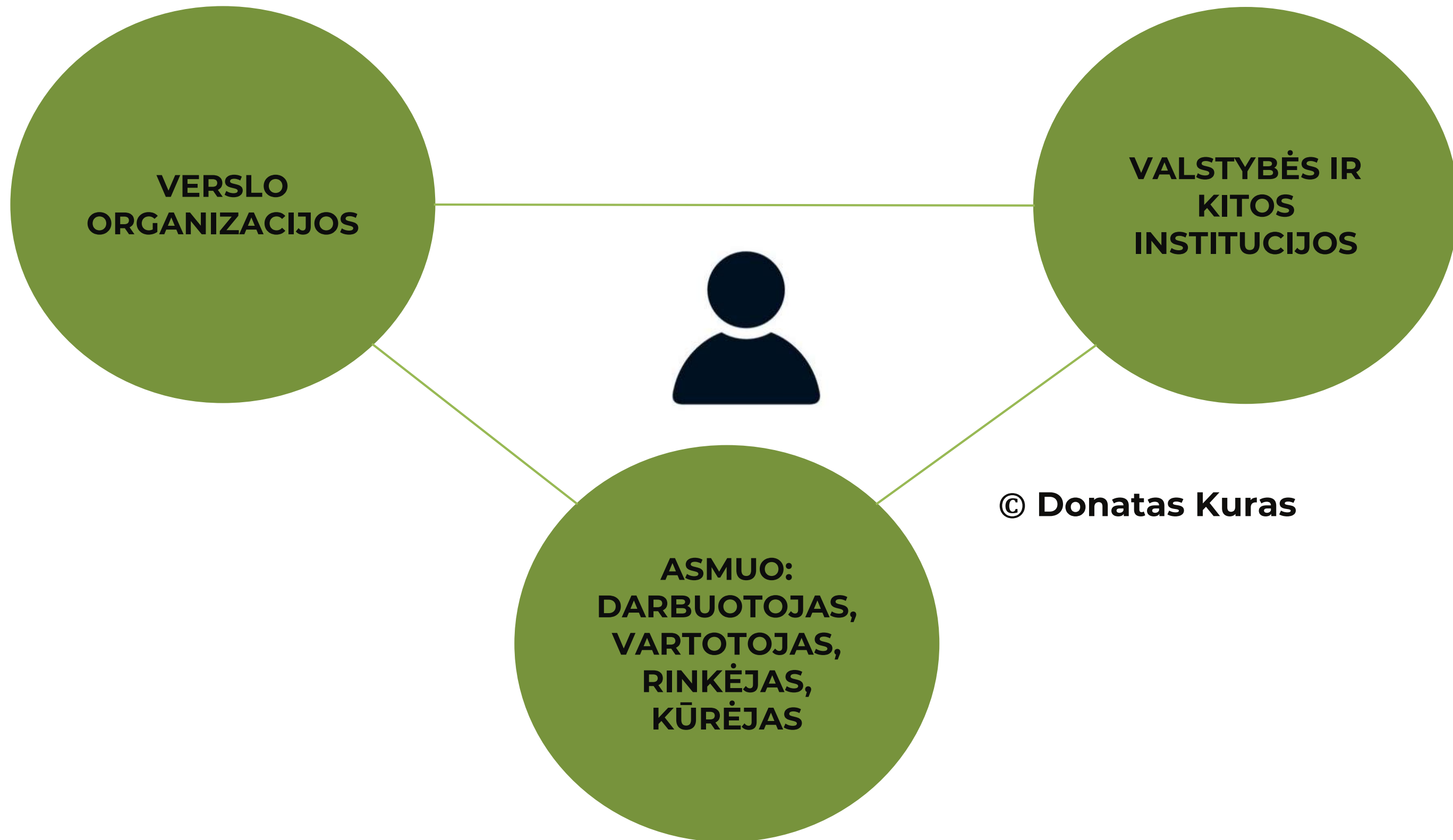
TURINYS

ATSKIROS INICIATYVOS

vs.

STRATEGINIS POKYTIS

RECEPTAS: ATSAKOMYBĖ

AČIŪ!

TURITE KLAUSIMŲ? BENDRAUKIME

<https://www.linkedin.com/in/donataskuras/>

Donatas.Kuras@gmail.com

www.tvarumas.eu

Kuras ir partneriai
TVARUMAS & KOMUNIKACIJA

